

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laeiksi kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain ja kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 13 päivältä lokakuuta 1981 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 152. Samassa yhteydessä valiokunta on käsitellyt sen valmisteltavaksi 25 päivänä maaliskuuta 1980 lähetetyn ed. Mattilan ym. toivomusaloitteen n:o 474 (1980 vp.) päättävävallan siirtämisestä lääni- ja kuntatasolle koulu- ja kirjastorakentamisen osalta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Jukka Sarjala opetusministeriöstä, toimistopäällikkö Sakari Pitkänen kouluhallituksesta, osastopäällikkö Pentti Merenkylä Turun ja Porin lääninhallituksesta, osastopäällikkö Mauri Paananen Oulun lääninhallituksesta, apulaisosastopäällikkö Esko Toivonen Suomen Kunnallisliitosta, opetusasiain sihteerinä Pirkko Karvonen Suomen Kaupunkiliitosta ja koulusuunnittelijana Margareta Nygård Finlands svenska kommunförbundet.

Hallituksen esityksen tavoitteena on peruskoulun ja kirjaston rakentamiseen liittyvän valtionosuusmenettelyn keventäminen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että nykyisiä selvityksiä yksinkertaistettaisiin, pienten rakentamishankkeiden käsittely ja valtionosuuksien myöntäminen siirrettäisiin lääninhallitukselle sekä käyttökustannusten ja perustamiskustannusten välistä rajanvetoa muutettaisiin siten, että eräät määrältään vähäiset perustamiskustannukset luettaisiin käyttökustannuksiksi. Nämä viimeksi mainitut hankkeet voitaisiin toteuttaa kunnan omalla päätöksellä. Kustannukset sisällytettäisiin oppilas- tai asukaskohtaisiin käyttömenoihin valtionosuutta myönnettäessä. Tämän lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan menettelyn yksinkertaistamiseksi, että rakennushankkeeseen välittömästi liittyvien kunnossapitotöiden kustannukset sisällytettäisiin perustamis-

kustannuksiin ja ensikertaisessa kalustamisessa ja varustamisessa otettaisiin käyttöön normaalihintamenettely.

Toivomusaloitteessa n:o 474 (1980 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimiin koulu- ja kirjastorakentamista koskevan lainsäädännön muuttamiseksi siten, että päättävältä rakentamisasioissa siirrettäisiin lääni- ja kuntatasolle, jotta rakentamismenettelyt nopeutuisivat ja yksinkertaistuisivat.

Valiokunta on käsitellyt asian. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää ehdotettuja lainmuutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta pitää varsin myönteisenä, että opetushallinnon vaikeaselkoista, monimutkaista ja hidasta valtionrahoitusmenettelyä ryhdytään yksinkertaistamaan. Saatujen asiantuntijalausuntojen johdosta valiokunnassa on keskusteltu siitä, olisiko syytä tehdä tässä yhteydessä suurempia ja pidemmälle meneviä muutoksia kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan. Koska maamme kuntien taloudelliset mahdollisuudet rakennushankkeidensa rahoituksen järjestämiseen eroavat kovin paljon toisistaan, saattavat yhtäkkiset suuret muutokset kuitenkin vaarantaa lakiehdotusten tavoitteiden toteutumisen. Tämän vuoksi valiokunta pitää hallituksen esityksessä omaksuttua varoista linjaa oikeana ja on näin ollen asettunut lakiehdotusten hyväksymisen kannalle. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hallitus seuraa puheena olevien lainmuutosten vaikutuksia opetushallinnon valtionrahoitusmenettelyyn, erityisesti huomioonottaen valtion ja kuntien kustannustenjakoon kohdistuvat vaikutukset, ja saatavien kokemusten perusteella ryhtyy toimenpiteisiin menettelyn edelleen yksinkertaistamiseksi. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että hallitus tutkii mahdollisuudet lukiorakennusten rahoitusmenettelyn saattamiseksi yhden-

mukaiseksi peruskoulun osalta noudatettavan menettelyn kanssa.

Huomioon ottaen hallituksen esityksen tavoitteet ja tässä mietinnössä esitettyt kannanotot valiokunta ei pidä tarpeellisena puoltaa alussa mainitun toivomusaloitteen n:o 474 (1980 vp.) hyväksymistä.

Edellä olevaan viitaten valiokunta kunnioitavasti ehdottaa,

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1981.

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 474 (1980 vp.) hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ekorre, varapuheenjohtaja Karhuvaara, jäsenet Aaltonen, Ala-Kapee, Astala, Holvitie, Lahti-Nuuttila,

Louvo, Norrback, Ronkainen, Saukkonen, Ursin ja Väänänen sekä varajäsenet Anna-Liisa Jokinen ja Särkijärvi.